

Expertise ook ten gunste van de derde wereld: ODINAFRICA-II (VL)

Expertise ook ten gunste van de derde wereld: ODINAFRICA-II

Ter ondersteuning van het geïntegreerd kustzonebeheer in dergewereldlanden (via standaardisering van methoden en hulp bij gegevensverwerking) wordt het VLIZ ondersteunend centrum voor Vlaanderen binnen het project ODINAFRICA-II (Ocean Data & Information Network Africa-II). Concreet betekent dit training en hulp bij het opstarten van mariene datacentra in Afrika. Het project wordt medegesponsord door Vlaanderen en krijgt ook ondersteuning vanuit het LUC (prof. Leo Egghe) en de VUB (prof. Paul Nieuwenhuysen). Meer info over het ODINAFRICA-II project vindt u op: <http://ioc.unesco.org/odinafrica/>.

MASDEA: de meest volledige mariene biogeografische database van Oost-Afrika

VLIZ heeft een samenwerkingsakkoord in de maak met het Kenya Marine and Fisheries Research Institute (KMFRI-Mombasa) voor het gebruik en beheer van de MASDEA-database (Marine Species Database for Eastern Africa). Deze taxonomische database bevat nu reeds informatie over ca. 15 000 mariene organismen en is de meest volledige in haar soort voor de westelijke Indische Oceaan. De ervaring opgedaan bij het opzetten en implementeren van dit project zal het VLIZ ongetwijfeld van pas komen bij toekomstige projecten elders in de wereld.

Consortium in de maak voor ontwikkeling mariene component XML

Het VLIZ stapt mee in de boot voor de ontwikkeling van een mariene component van XML (eXtensible Markup Language: de universele standaard voor gestructureerde documenten en data op het web). Het consortium, waarin o.a. ook de US Navy, WMO, ESRI Ltd, EuroGOOS, ICES en IODE zullen zetelen, wil op die manier tegemoetkomen aan de toenemende vraag

Biodiversiteit in Afrika: MASDEA (YS)

naar een universele standaard, die de steeds groter wordende volumes aan mariene data op een uniforme wijze uitwisselbaar maakt. Zie ook: <http://ioc.unesco.org/iode/activities/marine%5Fxml.htm>.

U wenst uw eigen marien datacentrum?

Met de IODE 'Resource Kit' komt u al een heel eind op de goede weg. Deze 'National Oceanographic Data Centre-In-A-Box' cd-rom werd in de schoot van IODE ontwikkeld voor dergewereldlanden en bevat een hele reeks mariene data- en informatiemanagement materiaal, inclusief software, tips voor kwaliteitszorgen analyse strategieën, trainingshandboeken en relevante IOC documenten. VLIZ helpt mee aan de verdere ontwikkeling van deze resource kit (o.a. implementeren van een library-tool).

De VLIZ website

Met het installeren van een eigen web-server is er een eind gekomen aan de huisvesting van onze website door een commerciële ISP (Internet Service Provider) en het niet on line beschikbaar kunnen maken van databanken. Gegevensbanken kunnen nu dus wel raadpleegbaar worden gemaakt via de website. Alle suggesties en opmerkingen zijn steeds welkom bij onze webmaster (ward.vandenbergh@vliz.be).

Interview met dr. Frank Mostaert

Dr. Frank Mostaert (° Brugge, 1958) werd op 1 maart 2000 aangesteld als nieuw afdelingshoofd van het Waterbouwkundig Laboratorium, nu voluit afdeling Waterbouwkundig Laboratorium en Hydrologisch Onderzoek genoemd (WLH-Antwerpen). Een goede aanleiding om eens te peilen naar de toekomstplannen van het WLH en naar de visie en persoonlijke beweegredenen van de nieuwe chef.

Het WLH is één van de elf afdelingen van de administratie Waterwegen en Zeewezen (AWZ). Als studiedienst van AWZ voert het WLH hydraulische, nautische en hydrologische studies uit m.b.t. watergebonden aangelegenheden. Het WLH is gespecialiseerd in schaalmodellen, fysische en mathematische modellen en werkt in belangrijke mate ten dienste van andere afdelingen van AWZ. Het personeelsbestand bestaat uit een 70-tal medewerkers waaronder ca. 20 ingenieurs en vijf andere wetenschappers. Een jaarlijks werkingskrediet van 70-100 miljoen BEF wordt aangevuld met 50-150 miljoen BEF vrijkomend uit opdrachten aan andere afdelingen en vaste opdrachten (bv. het Veiligheidsniveau Vlaanderen). Bijkomende – volledig externe – financiering komt voort uit Europese en VLINA-projecten, studies voor het buitenland en het ter beschikking stellen van faciliteiten aan derden (bv. de scheepssimulator).

Dr. Mostaert, u bent geoloog van opleiding. Vanwaar die misschien niet zo vanzelfsprekende overstap naar de waterbouwkunde?

Verschillende zaken hebben hierin een rol gespeeld. Ik was als geoloog reeds tewerkgesteld bij het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, waar ik onderzoeksopdrachten coördineerde als adjunct van de directeur op de afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie. Anderzijds was ik voordien jaren aan de Universiteit Gent actief in het wetenschappelijk onderzoek en was ik nog steeds nauw verbonden met de academische wereld via lesopdrachten aan de RUG en het LUC. Ik wou wel eens iets anders, en voelde de behoefte zelf ook daadwerkelijk te kunnen sturen in het gevoerde onderzoek. Toen de plaats van afdelingshoofd op het WLH vacant werd verklaard greep ik die kans met beide handen, temeer daar ik in een vorig leven nogal wat onderzoek had verricht in de kustvlakte, op stranden, langs de rivieren en op zee. Zo heb ik veel op de Belgica vertoefd en o.a. met prof. Henriët seismisch onderzoek gedaan. Leiding kunnen geven en zelf onderzoek kunnen sturen – en dat in een domein waar ik altijd graag in gewerkt had – waren dus mijn belangrijkste motieven. Trouwens, wat waterbouwkunde en nautische aspecten betreft geef ik graag

toe dat ik momenteel nog in een leerfase verkeer, maar op vlak van hydrologie en geomorfologie kan ik heel goed mijn plan trekken.

Misschien toch een stoute vraag: hoe gaat dat in zijn werk om als doorgewinterd veldgeoloog aan het hoofd te komen van een ingenieurs-gedomineerde instelling. Is hier dan geen sprake van een soort taalbarrière?

Nee, zeker niet. Ik had daar wel schrik voor. Maar het is natuurlijk ook zo dat je door een ingenieur als prof ook al niet meer bekeken wordt als een gewone wetenschapper. Ze hebben ook zeer snel ontdekt dat het 'geoloog' dat ik spreek vrij analoog is aan hun taal.

Er zijn natuurlijk domeinen waarin zij mij kunnen overonderen, maar evenzeer zijn er domeinen waarin ik hen kan overtroeven. Voor de rest heb ik als externe het geluk gehad hier te mogen binnenkomen in gunstige, zeker niet vijandige omstandigheden. Men was er hier als het ware rijp voor.

Dat ik zelf geen onderzoek meer kan doen en het nu wel lastig krijg om specialist te blijven in de geologie, neem ik er graag bij. Ik leer heel veel bij en kan nu zelf onderzoeklijnen uitzetten. De vijftig lopende projecten die ik nu bijvoorbeeld moet opvolgen ervaar ik als bijzonder boeiend. Trouwens, vele professoren die ik ken doen ook geen eigen onderzoek meer, maar wel de supervisie van de projecten. En als ik nu ook eens stout mag zijn: puur wetenschappelijk onderzoek is dikwijls een heel saaie job met heel veel repetitief werk. Bij mij is dit nu absoluut niet het geval.

U zult ongetwijfeld de intentie hebben om een aantal accentverschuivingen teweeg te brengen, misschien zelfs trendbreuken door te voeren. Kunt u daarover iets kwijt?

Eerst en vooral moeten we vaststellen dat het WLH met een imago probleem zit opgezadeld. We moeten meer openheid creëren en opnieuw een netwerk van vertrouwen ontwikkelen. De samenwerking met universiteiten bleef in het verleden grotendeels beperkt tot contacten met de ingenieurswetenschappen, en dan werden die nog vaak meer als concurrenten dan als partners aanzien. Daar wil ik vanaf. We moeten weer vertrouwen opbouwen en ons netwerk gevoelig verruimen.

In dit WLH zit trouwens veel meer dan je op het eerste zicht zou denken. Het onderzoek heeft ook veel meer potentiële toepassingen dan momenteel worden aangeboord. Met onze fysische modellen kunnen we bijvoorbeeld ook ondersteuning bieden aan AMINAL inzake milieuvriendelijk oeverbeheer, vispassages, e.d. Men verweet ons vaak dat we niet meer bezig waren met onze kerntaak, d.i. onderzoek in het getijdengebied van de Schelde, maar ook daar ligt voor ons een belangrijke taak weggelegd bijvoorbeeld in het ondersteunen van het biologisch onderzoek vanuit onze expertise.

En op zee is er nog bergen werk te verzetten. Alleen al het bij elkaar krijgen en valoriseren – in samenwerking met wetenschappelijke instellingen,

gen, universiteiten en studiebureaus - van de enorme schat aan gegevens die AWZ bezit, opent voor de toekomst mooie perspectieven. De goede verstandhouding met afdeling Waterwegen Kust (WWK) van AWZ biedt heel wat mogelijkheden om vanuit onze invalshoek en specialiteit een toegevoegde waarde te verlenen aan allerlei onderzoek van biologische, sedimentologische en geologische aard.

Verder zullen we ons ook internationaal moeten profileren door als partner mee te doen in Europese projecten samen met de universiteiten, waarbij er een duidelijke taakverdeling moet zijn: universiteiten dienen het meer fundamenteel onderzoek te doen, wij hebben als kerntaak specifiek toegepast onderzoek.

Heb ik het verkeerd als ik in uw antwoorden enige overlap zie met wat de Beheerseenheid Mathematisch Model Noordzee en Schelde-estuarium als taken heeft?

De BMM heeft een aantal taken waarmee wij ons niet zullen inlaten, zoals het monitoren van de waterkwaliteit. Ik zeg ook niet dat we met de BMM niet moeten samenwerken. Zij zijn ook de beheerders. Maar binnen het bevoegdheidsdomein van AWZ, zijn er toch ook heel wat zaken zoals het vrijhouden van de haventoeegangen en strandbeheer, waarmee de BMM zich niet hoeft bezig te houden.

Nu we het toch over de zee hebben. Hoe ziet u de samenwerking met het VLIZ in de toekomst?

Ik hecht veel belang aan de verdere ontwikkeling van het VLIZ. Het VLIZ is een belangrijke poort naar samenwerking voor het mariene onderzoek. In dit huis hebben we geen traditie van puur onderzoek, er wordt nauwelijks gepubliceerd. Er is ook geen traditie om partners te zoeken. Ik denk dat het VLIZ hierin een heel belangrijke rol kan spelen. Als het dan nog eens datacentrum is van alles i.v.m. de zee, met toegang tot heel veel databanken en een stevig

uitgebouwde mediatheek, dan is de positie van het VLIZ voor iedere onderzoeksinstituut in Vlaanderen gebeiteld. Het is heel ambitieus, maar dat zou het moeten worden.

U bent afkomstig uit de kuststreek. Verklaart dat uw interesse en activiteiten in zee- en tijgebonden zaken? Ik verwijs hierbij naar uw doctoraat i.v.m. de kwartairgeologie van de Oostkustvlakte en uw talrijke publicaties m.b.t. de Belgische kust en zee. Waren er ook andere persoonlijke motieven voor die keuze?

Uiteindelijk ben ik altijd fanaat van de zee geweest, maar ook van de bergen. Ik had dus net zo goed glacioloog kunnen worden zijn, indien hier bijvoorbeeld gletsjers in de buurt waren geweest. Mariene processen hebben me altijd geïnteresseerd en ik woon ook in het Brugse, niet zo ver van de kust dus. Maar bovenal is het de verdienste van prof. De Moor me te hebben geënthousiasmeerd voor de mariene geologie. Ik heb maar aan één ding een hekel: varen op zee, want ik word zeeziek. Ik was altijd heel enthousiast vóór de aanvang van campagnes op zee, maar eens op de Belgica, was het voor mij een hel.

U zult dus zo snel mogelijk een dam opwerpen in zee, om in kalme waters te kunnen varen.

Ik moet dringend beginnen berekenen hoe we dat moeten doen (lacht).

U bent nu een half jaar in functie. Hoe smaakte die startfase? Voldoet ze aan uw verwachtingen?

Jazeker. Wat ik hiervoor deed, deed ik ook zeer graag. Het was met pijn in het hart dat ik van bepaalde projecten afstand moest doen, ondermeer van mijn kwartair geologische kartering en van de databank 'Ondergrond Vlaanderen'. Toen ik dan aan mijn nieuwe opdracht begon, sprong ik wat in een zwart gat. Je weet niet hoe je hier en binnen het management zult worden aanvaard. Op dat vlak zijn mijn verwachtingen meer dan ingelost. Het potentieel imago van deze instelling is veel beter dan wat momenteel naar buiten uitstraalt. Er moet nog veel bijgeschaafd worden, maar met een beetje visie en een samengaan van de jonge en oude gardes, die leven voor het labo, is hier veel te bereiken. Of het voor hen ook allemaal is meegevallen, moet je hen zelf vragen. Maar ik heb nog niemand horen klagen dat het nu slechter is dan vroeger, alleen zeggen ze allemaal dat ze veel meer werk hebben.

Dr. Mostaert, heel erg bedankt voor dit interview en nog veel succes met uw verdere loopbaan en met uw WLH.